

Sygn. akt VI Gz 9/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Renata Bober (spr.)

SO Barbara Frankowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. w R.

przeciwko małżonce dłużnika A. K.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek zażalenia wierzyciela na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt V GCo 553/14

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 października 2014r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie oddalił wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika.

W uzasadnieniu wniosku podał, że tytuł, którego przedmiotowy wniosek dotyczy, tj. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 29 maja 2014r. wydany został na podstawie weksla wystawionego przez dłużnika, na który powołał się wierzyciel w uzasadnieniu wniosku. Źródłem zobowiązania z którego wynika wierzytelność objęta wekslem jest zatem czynność wekslowa, nie zaś umowa o współpracy handlowej. Czynności wekslowe mają natomiast charakter abstrakcyjny, oderwany od czynności podstawowych, co powoduje, że źródłem zobowiązania jest fakt złożenia podpisu na wekslu, który jako papier wartościowy inkorporuje prawo do wierzytelności.

Sąd Rejonowy wskazał, że wierzyciel nie przedłożył natomiast dokumentu z którego wynika zgoda małżonki dłużnika na zaciąganie przez jej małżonka zobowiązań wekslowych. Małżonka dłużnika nie zaakceptowała deklaracji wekslowej ani też nie poręczyła weksla. W ocenie Sądu Rejonowego nie sposób rozciągać zgody wyrażonej przez małżonkę na zawarcie konkretnej umowy dotyczącej współpracy handlowej na inne źródła zobowiązań, w szczególności weksel.

Mając powyższe na względzie w świetle przepisu art. 783 kpc wniosek został oddalony.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł wierzyciel zarzucając Sądowi I instancji naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 787 kpc poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że brak jest podstaw do nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku

małżeńskim także przeciwko jej małżonkowi (z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową), w sytuacji gdy małżonek dłużnika wyraził zgodę tylko na zawarcie umowy kreującej podstawowy stosunek zobowiązaniowy a nie na zaciągnięcie zobowiązania wekslowego,

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

W obszernym uzasadnieniu zażalenia (akta sprawy k. 36 do 41) skarżący wskazał min., że w stosunkach pomiędzy wystawcą weksla a rewidentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega osłabieniu, a związek pomiędzy zobowiązaniem wynikającym ze stosunku podstawowego a zobowiązaniem wynikającym z czynności wekslowej pomiędzy wystawcą a pierwotnym wierzycielem wyrażą się min. w tym, że wygaśnięcie stosunku podstawowego uniemożliwi dochodzenie wierzytelności wekslowej, a wygaśnięcie zobowiązania wekslowego w sposób prowadzący do zaspokojenia wierzyciela powoduje wygaśnięcie zabezpieczonej wierzytelności. Podkreślił również, że w sytuacji gdy zobowiązanie wekslowe jest ważne wystawca może – w braku skutecznych zarzutów wekslowych - przeciwstawić zarzuty dotyczące stosunku podstawowego. Spór przenosi się wówczas z płaszczyzny stosunku wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego i nie dochodzi w takim wypadku do zmiany powództwa. Nie można zatem uznać, w ocenie skarżącego, że w relacjach pomiędzy wystawcą weksla a pierwotnym wierzycielem, a w rezultacie przy ocenie odpowiedzialności małżonka dłużnika, istnieje bezwzględna abstrakcyjność czynności wekslowej, nakazująca sądowi przy nadawaniu klauzuli w trybie art. 787 kpc pomijać zgodę małżonka na zaciągnięcie zobowiązania przez dłużnika w ramach stosunku podstawowego.

Skarżący zarzucił również, że przeniesienie płaszczyzny sporu w toku postępowania sądowego z zobowiązania wekslowego na umowę, czyli stosunek prawny w związku z którym wystawiono weksel jest w pełni dopuszczalne. Wręczając i przyjmując weksel strony obejmują swoją wolą jego funkcję zabezpieczającą, z której wynika, że inkorporowana w nim wierzytelność ma ułatwić zaspokojenie wierzyciela w ramach stosunku podstawowego. W ocenie skarżącego powyższe musi skutkować przyjęciem, że wykładnia przepisu art. 787 kpc przyjęta przez Sąd I instancji jest stanowiskiem zbyt formalistycznym, pomijającym istotę ochrony interesów wierzyciela zabezpieczonego dodatkowo wekslem z wystawienia dłużnika. Przyjmując za prawidłową interpretację przyjętą w zaskarżonym postanowieniu należałoby dojść do wniosku, że zabezpieczenie wekslowe jest iluzoryczne i nie spełnia swoje funkcji, skoro wierzyciel aby uzyskać klauzulę wykonalności przeciwko małżonce musiał i tak oprzeć powództwo wyłącznie na stosunku podstawowym.

Skarżący wskazał również na treść oświadczenia małżonki dłużnika wyrażającego zgodę na zaciągnięcie zobowiązań w ramach umowy o współpracy handlowej z dnia 10 września 2013r., podkreślając, że intencją w/wym. było przyjęcie na siebie odpowiedzialności względem wierzyciela – remitenta w takich granicach, w jakich dłużnik zaciągnie zobowiązanie względem wierzyciela. Roszczenie oparte na stosunku podstawowym w odniesieniu do małżonki dłużnika jest w przedmiotowej sprawie tym samym roszczeniem, jakie wynika z zobowiązania wekslowego, a zmienia się jedynie jego uzasadnienie prawne.

W ocenie Sądu Okręgowego zażalenie jest bezzasadne.

W ramach postępowania klauzulowego, z uwagi na jego ściśle formalny charakter (uchwała SN z 19.03.2009r., sygn. III CZP 5/09) Sąd bada jedynie treść (osnowę) dołączonych do wniosku dokumentów urzędowych lub prywatnych. Badanie takie zmierza do stwierdzenia, czy na podstawie treści dokumentów można przyjąć, że małżonek dłużnika wyraził zgodę na zaciągnięcie zobowiązań wobec określonego wierzyciela.

Badanie to, co jeszcze raz należy podkreślić, ma charakter jedynie formalny, a wynikający z art. 787 kpc nakaz wykazania zgody małżonka dłużnika dokumentem – wyłącza możliwość dowodzenia powyższego w inny sposób, w tym posługiwanie się ewentualnymi domniemaniami (tak SN w uchwale z dnia 18.03.2011r., III CZP 117/10).

Formalizm tego postępowania znajduje w pełni uzasadnienie, mając na względzie okoliczność, że postępowanie klauzulowe oparte na art. 787 kpc stanowi uproszczoną formę uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko małżonkowi dłużnika i pozwala uniknąć konieczności pozywania zarówno dłużnika jak i jego małżonka.

W tym kontekście rygorystyczne wymagania dowodowe wynikające z powyższego przepisu należy ocenić za w pełni usprawiedliwione (tak SN w uchwale z dnia 18.03.2011r. III CZP 117/10).

W niniejszej sprawie niewątpliwe jest (nie kwestionuje tego zresztą skarżący powołując się zarówno we wniosku o nadanie klauzuli jak i w zażaleniu na weksel), że źródłem zobowiązania była czynność wekslowa, a nie umowa o współpracy handlowej.

Zobowiązanie wekslowe, jak wskazał to Sąd Rejonowy, ma charakter abstrakcyjny, co oznacza, że obowiązek zapłaty sumy wekslowej jest niezależny od istnienia i wartości zobowiązania podstawowego leżącego u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Zobowiązanie wekslowe jest bezwarunkowe i ma samoistny charakter.

W świetle powyższego więc, trafnie przyjął Sąd I instancji, iż zgoda małżonki dłużnika na zawarcie umowy o współpracy nie może odnosić się do ewentualnych innych źródeł zobowiązania, którym jest min. weksel, nawet w sytuacji gdy jego wystawienie wynikało z zabezpieczenia wiarygodności ze stosunku podstawowego.

Argumenty natomiast, na które powołuje się w zażaleniu skarżący, mogłyby mieć ewentualnie wpływ na rozstrzygnięcie w postępowaniu o zapłatę należności z weksla, nie zaś w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, w której jak wspomniano obowiązuje ścisły rygoryzm.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że małżonka dłużnika podpisała umowę o współpracy handlowej zawartą w dniu 10 września 2013r. w R., a obejmującą zasady współpracy w zakresie dostawy opakowań tekturowych farb i akcesoriów malarskich oraz zasad rozliczeń finansowych pomiędzy stronami. Zgodnie z pkt 7 tej umowy podpis pod jej treścią oznaczać miał uprawnienie do reprezentowania strony i akceptację jej warunków.

W orzecznictwie przyjmuje się, że jeżeli przedłożony przez wierzyciela dokument nie określa konkretnego zobowiązania jakiego dotyczy zgoda małżonka dłużnika, lecz ma charakter ogólnej zgody na wszelkie zobowiązania jakie dłużnik może zaciągnąć wobec określonego wierzyciela – nie może być on uznany za dokument o jakim mowa w art. 787 kpc (tak min. SA we W. w postan. z dnia 28.09.2012r. I ACz 1681/12).

Nawet gdyby przyjąć, że stanowisko w tym przedmiocie jest zbyt rygorystyczne w przypadku gdy dotyczy to ogólnej umowy o współpracę zawartej na czas nieokreślony, to jednak w wypadku zabezpieczenia wekslowego ewentualnych roszczeń z tej umowy, zgoda małżonki w tym przedmiocie - w ocenie Sądu Okręgowego musiałaby być wyrażona wprost mając na względzie charakter zobowiązania wekslowego.

Reasumując, stanowisko Sądu Rejonowego w świetle przepisu art. 787 kpc należy uznać za w pełni trafne, wobec czego zażalenie jako bezzasadne oddalono na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.